



בש"פ 389/22 - פלונית נגד פלוני

בית המשפט העליון

בש"פ 389/22

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המבקשת: פלונית

נגד

המשיב: פלוני

בקשה לביטול קנס מיום 16.1.2022;
הודעה על הטלת קנס מיום 18.1.2022;
תגובה מטעם המשיב מיום 25.1.2022;
התייחסות היועץ המשפטי לשיפוט הרבני מיום
26.1.2022;
בקשה להגשת השלמת תגובה מטעם היועץ המשפטי
לשיפוט הרבני מיום 2.2.2022

בשם המבקשת: עו"ד איתן ליפסקר

בשם המשיב:
בשם היועץ המשפטי לשיפוט
הרבני:
בעצמו
עו"ד שירה בן אלי

החלטה

1. לפניי בקשה לביטול קנס בגובה 500 ש"ח שהשית בית הדין הרבני האזורי בפתח תקווה (להלן: בית הדין) על המבקשת, בהחלטתו מיום 20.12.2021 (להלן: ההחלטה), מכוח סעיף 7א לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון),



התשט"ז-1956 (להלן: חוק כפיית ציות), בשל אי-קיום החלטת בית הדין בעניין קיום מפגש בין המשיב לילדתם המשותפת. ביום 18.1.2022, לאחר שהוגשה הבקשה דן, הגישה מזכירות בית הדין את ההחלטה לעיוני. זאת, אף שהטלת קנס מכוח סעיף 7 לחוק כפיית ציות מחייבת מסירת הודעהמידית על כך לנשיאת בית המשפט העליון. בנסיבות אלו, הוריתי למשיב וליועץ המשפטי לשיפוט הרבני (להלן: היועץ) להגיש עמדתם בנוגע לקנס שהושת על המבקשת. היועץ התבקש להתייחס גם להשתלשלות העניינים בכל הנוגע להעברת ההחלטה לעיוני.

2. כעולה מהחומר שהוצג הצדדים נישאו בשנת 2018 והתגרשו בשנת 2020, ולהם בת משותפת (להלן: הקטינה). בהחלטתו מיום 1.11.2021 קיבל בית הדין את בקשת המשיב לקיים מפגש עם הקטינה בספארי, בליווי של אדם מסוים שהציע המשיב (להלן: ההחלטה בעניין המפגש והמפגש בהתאמה). ההחלטה התקבלה לאחר שבית הדין קיבל חוות דעת מעובדת סוציאלית בנושא אשר המליצה לאשר את בקשת המשיב. נקבע כי המפגש יתואם על ידי העובדת הסוציאלית. בהמשך עדכנה העובדת הסוציאלית כי המבקשת מנעה את קיום המפגש במועד שנקבע, והודיעה כי היא מוכנה לקיים את המפגש אך בליווי של מלווה מטעמה. כפי שעולה מהחומר שלפניי – המפגש בספארי לא התקיים עד היום.

3. המבקשת הגישה בקשה לביטול ההחלטה בעניין המפגש, אשר נדחתה על ידי בית הדין ביום 7.11.2021. לאחר מכן הגישה המבקשת בקשת רשות ערעור על החלטת בית הדין, כמו גם בקשה לעכב את ביצועה. לאחר שבקשת עיכוב הביצוע נדחתה, הבהיר בית הדין בהחלטתו מיום 29.11.2021, על רקע בקשת המבקשת לקיים את המפגש בספארי בחברת בני משפחתה, כי על המבקשת לאפשר את קיום המפגש בהתאם להחלטתו. בית הדין הוסיף כי אם המבקשת תמנע מקיום החלטות בית הדין, היא תזומן לדיון שבו "תצטרך להסביר מדוע לא קיימה את החלטות בית הדין ומדוע שבית הדין לא יקנוס אותה על כך". ביום 5.12.2021 דחה בית הדין הרבני הגדול בירושלים את בקשת רשות הערעור. על רקע זה, ביום 6.12.2021 הבהיר בית הדין כי על המבקשת לשתף פעולה עם ההחלטה בעניין המפגש בהתאם להוראות שנקבעו בה. עוד ציין בית הדין כי נקבע מועד לדיון שבו "ייתכן וינקטו סנקציות כנגד האשה", אך הוסיף כי אם המבקשת תודיע כי היא תשתף פעולה עם החלטתו בעניין המפגש יתייתר הצורך בכך. ביום 20.12.2021 התקיים דיון בבית הדין שבתחילתו התבקשו הצדדים להציג את עמדתם באשר לאפשרות הטלת קנס על המבקשת. במסגרת הדיון המבקשת לא הודיעה על הסכמתה לקיים את המפגש כפי שנקבע בהחלטה בעניין המפגש וחזרה על בקשתה לקיים מופיקוח מטעמה, בנימוק לפיו היא חוששת לשלומה של הקטינה.

4. על רקע זה ניתנה ההחלטה נושא ההליך שלפניי, בה השית בית הדין קנס בגובה של 500 ש"ח על הפרת החלטתו בעניין המפגש. בית הדין ציין כי לא מצא בטענות המבקשת טעם כדי לשנות מהחלטה זו, וכך גם בית הדין הרבני הגדול. כן הדגיש בית הדין כי המלווה שנקבע בהחלטתו אושר על ידי עובדת סוציאלית. בית הדין חזר על כך שעל המבקשת לשתף פעולה עם קיום המפגש, בליווי של המלווה שנקבע בהחלטת בית הדין, וקבע כי אם המבקשת "תכשיל את המפגש" ייקבע מועד נוסף לבירור הטעמים לכך, בטרם יושט עליה קנס "משמעותי יותר". עוד צוין כי אם המבקשת תודיע כי המפגש ייצא לפועל, ייתכן שבית הדין ישקול מחדש את החלטתו.

5. ביני לביני, ביקש המשיב מבית הדין לאשר את קיום המפגש בנוכחות מלווה אחר שהוסכם על הצדדים, ולבטל את הקנס שהוטל על המבקשת. ביום 4.1.2022 אישר בית הדין לקיים את המפגש בנוכחות המלווה המוסכם, אולם דחה את הבקשה לביטול הקנס, בקבעו כי "קנס זה אינו נועד אך ורק להעניש על העבר, הוא נועד לחדד כוונות לעתיד ולהעמיד נכון את [המבקשת] כמקבלת את החלטות בית הדין ומשתפת עמו פעולה. מהניסיון בתיק זה – אין ברירה אחרת".



6. המבקשת טוענת כי יש לבטל את הקנס שהושת עליה, ולחלופין מבקשת לקבוע דיון שבו תוכל להציג את טענותיה בנושא. המבקשת טוענת כי משום שהיא נכונה לקיים את החלטת בית הדין הותרת הקנס על כנו עולה כדי ענישה על העבר, ועל כן סותרת את פסיקת בית משפט זה, לפיה חוק כפיית ציות נועד להביא לביצוע של החלטות שיפוטיות ולא להעניש על הפרות שאירעו בעבר. בנוסף, המבקשת חוזרת על טענתה לפיה יש לקיים את המפגש בליווי מלווה מטעמה נוכח חשש לשלומה של הקטינה. לעמדת המבקשת, טענותיה בעניין מסוכנות המשיב מעידות על כך שהשתתף הקנס בטרם מוצא אפיקים אחרים אינה מוצדקת. בהקשר זה מציגת המבקשת כי טענותיה האמורות לא נדחו, אלא נקבע כי הן ייבחנו בהמשך.

7. המשיב, מצדו, סבור כי יש להותיר את החלטת בית הדין על כנה. המשיב טוען כי הגיש את הבקשה לביטול הקנס בלית ברירה, מאחר שרצה להביא לקיום מידי של המפגש על מנת לקיים את הבטחתו לקטינה בנושא. לטענת המשיב, מאחר שהמבקשת לא נתנה את הסכמתה לקיים את המפגש בליווי המלווה שנקבע בהחלטת בית הדין, אין מקום לבטל את הקנס שהושת עליה. עוד מציין המשיב כי המפגש לא התקיים – לא בליווי המלווה שהוסכם על הצדדים ולא בליווי המלווה שהציע המשיב. בנוסף, המשיב מעלה השגות על טענות המבקשת בדבר מסוכנותו.

8. היועץ סבור אף הוא כי אין מקום להתערב בהחלטת בית הדין. לעמדת היועץ, הקנס הושת בהתאם להוראת סעיף 7א לחוק כפיית ציות ולפקודת בזיון בית משפט (להלן: הפקודה), נוכח הפרת המבקשת את החלטת בית הדין. היועץ סבור כי ההחלטה על השתתף הקנס היא מידתית ונועדה להביא את המבקשת לקיים את המפגש. היועץ מצטרף לטענת המשיב לפיה מאחר שהמבקשת עודנה מסרבת לקיים את המפגש בליווי המלווה שנקבע בית הדין אין לומר שהיא נכונה לקיים את החלטת בית הדין. עוד מציין היועץ כי טענותיה של המבקשת בדבר מסוגלותו ההורית של המשיב נבחנות בימים אלו בסיוע של גורמי הרווחה. לבסוף, היועץ מסביר כי העיכוב בהבאת ההחלטה לעיוני נבע מטעות אנוש, כתוצאה מחילופי עובדים, ומוסיף כי חל עיכוב אף בהעברת ההחלטה למרכז לגביית קנסות ומשכך בהוצאתה לפועל. עוד צוין כי לאחר שנערך בירור עם המזכיר הראשי של בית הדין, היועץ העיר לו על הכשלים שאירעו במקרה דנן.

9. לאחר שעיינתי בהחלטת בית הדין ובעמדות הצדדים והיועץ, לא מצאתי מקום לעשות שימוש בסמכותי לפי סעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות ולבטל את הקנס או לשנותו לקולה. כפי שכבר נפסק, סמכותו של בית הדין לפי סעיף 7א(א) לחוק כפיית ציות נועדה להביא לכפיית ציות עתידית של צווי הערכאה השיפוטית המופרים, ואין מדובר בענישה על הפרות שאירעו בעבר (ראו: בש"פ 3592/19 פלוני נ' פלונית, פסקה 3 (18.6.2019)). עוד נפסק כי יש לנקוט בסנקציות מכוח הסעיף האמור רק מקום שבו לא ניתן להביא לקיום הצו השיפוטי באמצעים פוגעניים פחות, ורק ככל שהטלת הסנקציה עשויה להביא לקיום הצו השיפוטי (ראו: בש"פ 3073/21 פלוני נ' פלונית, פסקה 5 (9.6.2021)).

10. במקרה דנן, הקנס החד-פעמי בגובה 500 ש"ח הוטל בשל כך שהמבקשת הפרה את החלטת בית הדין בעניין המפגש, לאחר שבית הדין התריע כי אם תוסיף להימנע מקיום ההחלטה יוטל עליה קנס, וזימן אותה לדיון כדי לשמוע את עמדתה. בנסיבות אלו, התרשמתי כי הקנס שהוטל מידתי ונועד להביא את המבקשת לקיים את המפגש בהתאם להחלטת בית הדין (השוו: בש"פ 7598/21 פלוני נ' פלונית (8.12.2021)). צודקת המבקשת כי אין לעשות שימוש בסנקציות מכוח חוק כפיית ציות לתכלית עונשית, אך איני סבורה כי הקנס שהוטל על המבקשת שירת תכלית כזו. ראשית, הקנס הוטל באופן צופה פני עתיד, נוכח סירובה של המבקשת לקיים את ההחלטה בעניין המפגש ובמטרה להוביל לכך שההחלטה תקום. מקובלת עליי טענת היועץ והמשיב כי מאחר שהמבקשת עודנה מסרבת לקיים את המפגש בתנאים שנקבעו בהחלטת בית הדין, הרי שהחלטת בית הדין טרם קוימה. שנית, גם אם לאחר הטלת הקנס



הייתה המבקשת מסכימה לקיים את ההחלטה ככתבה וכלשונה אין משמעות הדבר שהקנס, בעת שהוטל, שירת תכלית עונשית. אדרבה, היה בכך כדי להמחיש את תרומת הקנס למימוש החלטת בית הדין (השוו: בש"פ 8035/21 פלונת נ' פלוני, פסקה 7 (2.1.2022)). בהקשר זה יש להוסיף כי בית הדין אף ציין בהחלטת הקנס כי אם המבקשת תאפשר את קיום המפגש תישקל ההחלטה שנית, אלא שהמבקשת לא אפשרה את קיום המפגש עד היום, כאמור. כמו כן, ההליך שלפני אינו האכסניה המתאימה לבירור טענת המבקשת בעניין הצורך במלווה מטעמה למפגש, אשר נדחתה על ידי בית הדין (ראו: בש"פ 8522/21 פלונת נ' פלונת, פסקה 8 (11.1.2022)). נוכח כל האמור, אף לא מצאתי מקום להיעתר לבקשת המבקשת לקבוע דיון בהליך זה.

11. אשר לעיכוב במסירת ההחלטה לעיוני. מזכירות בית הדין העבירה את ההחלטה לבית המשפט העליון קרוב לחודש ימים לאחר שניתנה, ומדובר בעיכוב משמעותי שיש בו כדי לפגוע במנגנון הביקורת השיפוטית הקבוע בחוק כפיית ציות (השוו: בש"פ 8496/20 פלונת נ' פלוני, פסקה 4 (15.12.2020); בש"פ 3099/21 פלונת נ' פלוני, פסקה 7 (13.5.2021); בש"פ 296/22 פלונת נ' פלוני (1.2.2022)). מן הראוי שהיועץ ישוב ויחדד את הנהלים בעניין מסירת הודעות על קנס או מאסר שהוטלו מכוח חוק כפיית ציות לנשיאת בית המשפט העליון באופן מידי, בפני כל הגורמים המעורבים בכך, על מנת למנוע הישנות של טעויות מהסוג הזה.

12. אשר על כן, החלטת בית הדין מיום 20.12.2021 תעמוד בעינה.

ניתנה היום, ח' באדר א' התשפ"ב (9.2.2022).

ה נ ש י א ה